

KUN-SZT-MÁRTON és VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Hétfős évre — — — — — 8 kor.
 Félévesre — — — — — 4 kor.
 Éves szám ára 20 fillér.

MEGJELEN VASARNAP REGGEL.

Feloldó szerkesztő
 CSANÁDY JÓZSEF.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy hónapban hetente ötször 20 fillér.
 NYILTEK sora 1 kor. Bírólételek sora 2 korona
 A hirdetési díjak előre fizetendők.

Ököljog városunkban.

(K.) Ismét kísért városunkban, a középkor legesenyűbb maradványa, az embertelenek legnagyobbi, egy a törvényeink által is suttymóba jóváhagyott gyilkosság — a párbaj.

Hiába büszkélkedtünk azzal, hogy korunk, az emberi haladás zenitjéhez már közel jutott; amikor dédelgetjük azokat, akik gyilkoló származékokkal rotnak embertársaikra s kiközösítjük magunk közül, a gyávanak csúfolni bátor. Vagy nem kell-e bátorság ahhoz, hogy a mai stréber világban, valaki túl tegye magát a társadalom ferde tétletén s a kihívást férfisan visszautasítsa?

Semmi esetre sem érny az, ha apa kockára teszi felesége özvegységét, gyermekeinek árvaságát, vagy fu gyászba borítsa szülei házát; csak azért, hogy egyik vagy másik meggondolatlanul, sértő szót ejtett ki.

Egy — sok esetben pókhendi módon kiejtett — szó elég ahhoz, hogy a legbékésebb természetű örömler gyilkoló származék vegyen a kezébe. Igaz, gyakran előfordul, hogy a sértés jogos felháborodásunk eredménye, de éppen azért élünk jogállamban, hogy a más becsületében gázolt elérje a megérdemelt büntetés. Vannak ugyan sértések, amelyek a mai viszonyok szerint nem tűzőnek törvénybe, de itt is apellálhat az egýén,

TÁRCA.

Mesék felnőtteknek.

A békés házastársak.

Hol volt, hol nem volt, az Oprencsis tengeren is tul, de az Úveg-hegyeiken innen volt egyszer egy fiatal házaspár. Egy óriási város szomszédtelek bérpalotájában laktak, de a szomszédok közül senkivel sem érintektek. Nem igen jött hozzájuk látogató. Ők azonban naponta emeltek sétálni. A kíváncsi szomszédok ilyenkor utánuk lesekedtek s féljelen csavarták a néman egymás mellett haladó s koronként egymásra motyogó pár láttára: „Milyen boldogok ezek! Igaz szerethetik egymást!”

A fiatal pár lakását körülvevő kőes falakra nem egy hallgatóság fűl tapadt: „Semmi neszt! Úgy élnek, mint a galambok! De nemcsak a házastársak nem perlekednek, sőt az asszony meg a cselédével sem veszekszik soha! No de így?”

A kedves szomszédokat majd megölte a kíváncsiság, de megsem tudhattak meg semmit a nevezett házaspár beleteléből, mert utajuk, ablakuk sűrű be volt függönyözve, a cseléd pedig mindig fogtak valótlanul, az szöbe sem állott a kérdéshözökkel.

A szomszédokat szörnyen bántotta az a fámülsó modor, s nyomban megindult a találgatás: „Valami úgy titkuk lehet, hogy így elárkoznak. — Bizonyosan szülői belezegés nélkül lettek egymásé. Aikalmaint megörökítette

a legmagasabb földi bíró ítélő széke elé — a társadalom elé.

Ma már világszerte, nagy párbajellenes mozgalmak indultak meg. Nálunk Magyarországon is, több párbajellenes gyűlést tartottak minden felé. A mozgalmaknak bizonyára lesz is sikere s kell is, hogy sikere legyen, mert az már mégsem járja, hogy külön törvénnyel mérjenek a gyilkos származékokkal játszó uraknak s külön paragrafusokkal tilkezzenek a bicskával párbajozó paraszt legény felett. Ha paraszt legények mulatozás közben összevesznek, vagy az egyik a másiknak szeretőjét elcsábítja — kész a duellum. Igaz, hogy itt nincsenek ségédék, akik megállítanák a párbajközvetet respálító feltételeket, s jegyzőkönyvet sem vesznek fel a veszekedés mikéntjéről, meg sem különbözik ez egy csapetnyit sem az előbbtől. Mi már most az eredményt itt és mi ott?

A doronggal vagy bicskával való veszekedéshöz lehet: súlyos tetisítést okozó büncselekmény, sok esetben gyilkosság. Ennek felelőse járhat egyik-avagy másiknak jó néhány év, esetleg kötéli is.

Az urak párbaja: az más, erre külön paragrafus van. Még ha le is lövöl ellenfelét, társadalmunk kedvelte, megbüntetik párbajvétségért és lézen korunk társadalmának még nagyobb kedvelte. Ma az a hős, akinek sok ilyen

a férfi a lányt. — Talán bizony politikai menekültek, anarchisták. — Nem is házastársak ezek, csak titkos szövetségesek! — Jó lesz a rendőrség figyelmét felhívni gyanus viselkedésükre!”

Az eszmét tett követte. A rendőrség megfigyelte a gyanus embereket, de semmi gyanusast nem talált rajtuk, de azért kielégeltette a kíváncsiságot, meg kiderítette, hogy siktetnénk az istenadart.

Igaz szerelem.

Ott, ahol az ég a földdel érintkezik, még tavóiról sincs vége a világnak, sőt ott van még csak a kínesei hazája! Ott van a világ három legnagyobb hegye: az első tiszta ezüstből, a második szinaranyból, a harmadik meg éppen gémánból van. Mindegyik hegyet gyövevény katonaság őrsz. K hegyeken túl van egy hatalmas ország, s ennek volt egy büszke öreg, de igen zarnok királya. A király búsán volt rengő ősz arakállára es egyetlen leányára. Sokan pályáztak a szépséges királylányra kezere, de az ősz király egyiket sem tartotta méltónak arra, hogy halála után a trónt örökölje.

A szarnok király kemény munkára kényserítette népét: avar, ezüst-és gémánbányákban dolgoztatta őket s míg ezeknek betevő falatjuk alig volt, addig a király halomra gyűjtötte a kincsét palotájában. A nép nagyon el volt keseredve, s már rég előzte volna királyát, ha nem tekintette volna a jószágos királylányt, aki titokban segítette és vigasztalta a nélkülözöket és apolta a betegeket.

Ő érte tirték és hirtak az igát pancszhangunk nélkül. Tudták, hogy azt a sok kincset

viadala volt s társai irigylak azt a hólgyet, akiért már néhány lyukat csináltak a levegőbe.

Mert ne tessenek ám hinni, hogy a párbaj komoly dolog — nem is lenne jó ha úgy volna — legtöbbször esetben tiszta komédia. Vajjon megtoroltatt-e a sértés azzal, hogy Péterszörgöl nagy apparátussal, kevés publikum jelenlétében, kipróbált rász piztyolokkal csütöröközsdít játszottak. Azt nem tudám elhinni semmi esetben sem, hogy a párbajozók eltökélt szándékkal leaktartak volna löny egymást. Ha pedig így van, minek játszó az ember életével, hiszen a halál úgy is eljön a maga idejében.

Éppen itt az ideje, hogy minél szélesebb körökben küzdjön társadalmunk a középkor ez itt maradt sötétsége ellen. Elég már a világoasság az emberek agyában, hogy a sötétséget elozalassa. Van ugyan egy hatalmas ellenfélünk — a katonáké. De ha tömören összatarunk, ha az egyesek nem törődnek az előlételekkel s meg kevesebbet a tiszti bojtjal, úgy bizton hiszem, katonáké is megadják magukat a nem lesz nekik sem kötelező a gyilkosság.

Szükséges azonban, hogy e helyalmakban társadalmunk elítje első helyen legyen; mert éppen az volt eddig a baj, hogy a vezető egyéniségek szintén párbajoztak és ezzel rossz példát mutattak a kis embereknek.

majd az a szépséges áldott jó királykisszony fogja örökölni, ha az ősz király meghal, s akkor nekik is felvirrad a napjuk . . .

Igen sok kerőt kikoszarott a szépséges királylány, sokat elutasított maga a király is. Egy udvaronc azonban megnyerte a királykisszony tetszését. Meg is kérte a királytól a kezét. De az ősz király megtagadta, később, ő előkelőbb ferjet szánt az ő szépséges lányának. Erre a királykisszony is kérelmi kezdte atyját, de ez hajthatatlan maradt. Nagyon busultak emiatt a szerelemek, míg végre elhatározták, hogy megszökjen.

Késő éjjel, mikor már az egész országban aludtak, befutotték egy sebesen vágató automobilba s elszaladtak távol idegenbe. Itt egy kis házikóban, rengeteg órdi kello közepén boldogan éltek s csak meg az apai belezegést vártak frigyukhöz.

A királykisszony ferje ugyanis Marconi fele telegraf utján állandó összeköttetésben állott a királyi udvarnál maradt egyik udvaronc-társával. Tőle várta ugyanis a jó hírt, hogy az ősz király betörődik sorsába, megbecsült nekik s gyermekeiül fogadja őket. Csakhogy nem ez történt. A szökés híre a király felverte az egész országot, s katonák küldött a szökvények után, megparancsolta nekik, hogy élve, vagy halva, de hozták tüstén elbe a vakmerőket, kik ősz fejére ilyen sérgényt hoztak.

Sokáig keresték a fiatal pár rejtekhelyét, de hasztalan! Erre hirtelen forradalom tört ki az országban a király ellen, kit az anyagi jószág leánya miast túrték meg, eszmélettel messze

Pályaválasztás.

Örökké aktuális téma marad a pályaválasztás kérdése. Ez a probléma melynek helyes megoldásától függ a jövő, a siker vagy a csalódás. Aki kénszerítve lép valami pályára, az rendszerint nem éri el azt a célt, hogy jól s gondatlanul tudjon megélni, nem éri el az sem, aki nagyozalóbb azon hitben ringatja magát, hogy tehetsége s hivatása van valamely pályára. Az ilyenekből szerencsétlen emberek válnak, nem különben azokból is, akik a szülői kénszernek engednek, nem arra a pályára lépnek, amelyhez kedvük van, hanem amelyet mások jóelőttek ki számukra. A kénszerített pályák olyannak mint a kénszerített házasság. Lehet, hogy sikertel, de valószínűbb az, hogy zátonyra jutnak az ekzsztenciáik.

Sok ezer tanuló hagyja el most az iskolát, hogy kilépjen az életbe, s megkeresse a kenyert. Ebben az időtárhban a legegyszerűbb a pályaválasztás kérdése s az alkalomból nem lehet eltekinteni a pályaválasztás problémája felett elmélkedni.

Az érzés és száfele pálya van. Mindegyiknek csak tudással, kedvvel és akarával lehet boldogulni. Az ipari s kereskedelmi pályák meg mindig nem részletlnek abban a méltánylásban, melyben a hivatalnok vagy diplomás pályáknak van része. Még mindig az a felteggás nálunk, hogy „ír” csak abból lesz, aki naphosszat az iroasztal mellett kórmól — ha akár csak másol is. Különösen a vidéki városokban van elterjedve az a helytelen felteggás, amelynek esztendőről esztendőre mind több áldozata van.

Ennek ellenében azonban azoknak sincsen igazuk, akik a másik szélsőséggé jutnak, s azt hirdetik, hogy nagy bűn az, hogy a szegényebb néposztály tanuló gyermekei a diplomás pályáktól özonlik el. Nincs az a pálya, amelyen az új ember meg ne tudna élni, talán egyedül az ügyvédi az, amely a legalaposabban el van árasztva, mégis az egyetlen pályázók között legtöbb a joghallgató, még mindig — dacára a folytonos panaszokdásoknak — a jogási pálya tulzsfolyosítja magát. Azt hihetné az ember, hogy az új jogászemberek nagyrésze az éhhalálnak néz elebe,

idegen országba, s a trónt a forradalom vezére foglalta el.

Ezt a szomorú hírt hozta a táviról az erdei lakba. A királykisasszony férje nagyon szomorú lett erre: most már oda van a trón s a sok kincs! Gondolt egy nagyot, újra befüttetett az automobilba s visszavetette a királykisasszonyt az apjához, hadd maradjon vizsgálatoja a szomorú eszmélésében.

A csoda-asszony.

Élt Bagdadban egy öreg tevehajcsár, kinek gyönyörű szép, fiatal felesége volt. Ennek az asszonynak csodájára jártak egész Arabiából férfiak és nők, ifjak és vének. Szépsége vakító volt, fiatalága elbájoló, esze pedig lelkesítő. Mindereken felül hiányzott belőle a hisug és kacserág. Igen egyszerűen öltözködött és soha észkért nem viselt. Az urat rájogóság szerette. Sok szép és gazdag ifju próbálta meg szíve hajlandóságát megmérni, de hasztalan, az érzéketlen maradt a leghevesebb ostromra is.

Hirtelen ráfordta a fejüket az emberek s csak annyit mondtak: csoda-asszony.

Volt azonban még egy ezréknél is kiválóbb tulajdonsága, de ezt csak a beavatottabbak tudták: soha, semmi körülmények közt a férjének nem mondott ellent.

A sok csodat-néző két azután akadt egy fiatal szuró tekintetű arab sulhanc, s mikor ez tekintetét részegre az asszonnyra, az megrázkódott s felebredt. Az asszony hypnotizáló volt.

holott azt tapasztaljuk, hogy valahány ifju fiskális van, az mind megel, ha nem is a legkerényebben.

Nem kell tehát abszolúte kétségbeesni amiatt, hogy nem lehet megfelelő pályát találni gyermekeink számára. Pálya minden pálya, csak haladni tudjána rajta.

Még leginkább a hivatalnokai pályától óvhatók a szülők és gyermekeiket. A magánhivatalnok csak ritkán és nagy cogekek kap magas fizetést, legtöbb esetben csak annyit keres, amiből családotól szűköskén megélhet. Ennek ellenében aztán bizonytalan az állása. Nem tudja, melyik napon lesz kenyértelene. Ez a nagy bizonytalanság állandóan fenyegeti a kedélyek és lelkek nyugalmát. Mindaddig, míg a magánhivatalnokok nem tömörülnek s meg nem alakítják a megfelelő nyugdíjintézetet, a magánhivatalnokai pálya leghatalni marad.

Helytelenül cselekszik az, aki az elemi iskolák elvégzése után nyomban inasnak adja fiát a bolthoz vagy az iparoshoz. Sem az iparosnak, sem a kereskedőnek épenséggel nem elegendő manapság az apleleme az ismereteknek, ami az elemi iskolákban elsajátították. Jóval többet kell tudni s az általános ismeretek oly mértékével kell bírnia, hogy világnézete s ítéllete intelligens legyen. Legalább négy közepiskolát kell végzőnie egy modern iparosnak vagy kereskedőnek — de tanulnia, művelődnie meg ezután kell.

A katonai pályának nem szentelnek kellő figyelmet sem a szülők, sem a tanulók. Mostanában, amikor oly sok a magyar alapítványi hely, amikor minduntalan felhangozik a panasz, hogy kevés a magyar ifju a hadseregben, s amikor a magyarországi hadapród iskolában a magyar nyelvnek bizonyos kedvezményeket adnak, valóban nagyon helyes lenne, ha minél több magyar ifju látogatná a katonai iskolákat. Igaz, hogy anyagilag nem találni nagyon keveset az a pálya, különösen a vagyonatlan fiúkra nézve. De kényelmes, kellemes, urí, gondatlan életet biztosít a tisztí karobajt, ami elvégre nem elvetendő dolog.

Ujabbban bizonyos stagnálás észlelhető a mérnöki pálya körül. Az építkezések pangása, a kedvezőtlen gazdasági viszonyok első sorban a mérnökökre is kihatott, akik közül sokan járnak a kivárosban állás nélkül. Sokan már ki is mentek a külföldre. De azért eszünk ágában sincs lebeszélni sem szülőt, sem tanultól arról, hogy mérnökök legyennek. A közzgazdasági viszonyok egy-kettőre megváltoztathatnak, ha a esetleg idehaza nem találnak megfelelő alkalmazást, ki-mehetneknek külföldre, ahol az ügyes mérnököt tárt karokkal fogadják.

A fő az, hogy bátran s a gyermek kedve s természeté szerint válasszuk meg a pályát — mert boldogolni mindgyiknek lehet. Még a legutulsófolttabban is.

HETI HIREK.

Küszentemárton, 1904. augusztus 14.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A küszentemártoni közég képviselőtestülete folyó hó 11 en délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgya a vármegyei köti kitépítéséhez való hozzájárulási összeg megszavazása volt. A képviselőtestület 18 szavaz 5 ellenében 60000 korona hozzájárulási összeget szavazott meg e célra.

— **Kiküldetés.** A küszentemártoni önkéntes tüzöltő testület a Budapesteni folyó hó 16—21-en megtartandó III. nemzetközi tűvédelmi kongresszusra lapunk szerkesztőjét, Csécsényi József szakparancsnokot küldötte ki képviselőül, aki a mai napon már el is utazott Budapestre.

— **Nemes telt, mely nem szorult dícséretre.** A közelmúlt napokban meghalt Halász Balázs földhöz tapadt szegény nagyszoms ember felesége s három aradt nagygyó maga után. A temetési szerződést végző papnak elszorult a szíve, amit az édes anyja koporsója mellett siránkozó árvaakra esett a tekintete s három gyermek csaknem meztelen volt. A pap a temetés után a három aradt és áppakt teljesen új ruhába öltöztette fel saját költségén. — Ez a pap Papp Endre kúnszentmártoni segédlelkész volt. — Az ilyen külleltű ember megérdemli, ha az isten különös áldásában részesül.

— **A művészpár képestéshez kötése.** A kereskedelmügyi miniszter, élve az 1884. évi XVII. t. e. 5. §-ában adott felhatalmazással, folyó évi 43.462. sz. alatti kiadott rendeletben kimondta, hogy a művészpár, mint a melynek elajuttatásához közműves természetűl fogva hosszabb időre van szükség, a képestési igazolasához köttöt mesterségek közé sorozza.

— **A hőmezővárosarhelyi kiállítás.** Hőmezővárosarhelyről jelentik: Az építkezések soronyba folynak, a fogalmazás helyégeit, a hol a kiállítás egy része lesz, most úrtik ki és rendezik. A kiállítás megnyitására való részvételre jelentkezett újabbban Darányi Gyula, a Magyar Gazdaságvetés elnöke. Endrey Ignác országgyűlési képviselő kétszáz koronát ajánlja föl az iparosok ösztönzésére szolgáló jutalmásokra. A kiállítással kapcsolatban löversenyti rendeznek augusztus 21-én. A versenybizottság elnöke Lázár Lajos. A hőmezővárosarhelyi gazdasággyűléslet a kiállítás tartama alatt ünnepli állam honuszítottát évét s Draskócy Lajos önköltségével a rendezendő ünnepegyre bizottságot küldtek ki. Több alföldi gazdasági egyesület tömeges látogatást tervez.

— **A nagyürdölő anyagszárnyak.** Tudósok, csillagászok váltig túrik a fejüket, mi lehet az oka, a rendkívüli hősegek, ami most az emberiség suttja. A nép képzelete azonban már rájött az időjárás e kegyetlen szélességének az okára, a biharmégy Nagyürdölő egész legendá beszélnek arról. Ugy történt ugyanis a dolog, hogy ebben a Nagyürdölő mellett levő kis községben a nyár elején egy szegény asszony lányka született. Nagy volt az öröm a házfőben, a hol régóta hiába várták az áldást. Az örömet azonban megzontotta az, hogy a lánykának két szemelyi daganat volt a két vállán. Az örömet azonban megzontotta az, hogy a lánykának két szemelyi daganat volt a két vállán. Az örömet azonban megzontotta az, hogy a lánykának két szemelyi daganat volt a két vállán. Az örömet azonban megzontotta az, hogy a lánykának két szemelyi daganat volt a két vállán.

— **Ne bánstok!** Nem vagyok én papos, nyomorok! A két daganat s szárnyam helye: ottan fognak fenyese, arany szárnyaim kinőni! Mert én az isten anyaga vagyok, a kit az Ur leküldött a földre, hogy elvegyem a világ bűnét. Az orvosok eleinte megéhhököntek, de aztán az egyik elvevete magát és azt mondta: — Bolond beszédtél! Nincsenek is angyalok. Fogjunk munkához!

Azzal elővettek a késeitek, de e percben a lényka szárnyai hirtelen kinőttek és a gyermek a szemük láttára fölszállt az égbe. Az Ur pedig megharagudott e bűnös világra, mely nem hisz az angyalokban s a szárnyaikat le akarta metélni: ezért borította a földre ezt a jelentős sáraaságot. Így beszélik Nagyürdölő ezt a legújabb legendát.

— **Az államvasutak Intézett beadvány bejelengettsége.** Vitassá vált az a kérdés, hogy a m. kir. államvasutakhoz intézett új kérvények, a melyekben valaki az utánvételi összegnek az elvezett utánvételi igazolvány bemutatása nélkül lendő kifizetésért, bílyegköltések-e? A m. kir. közigazgatási bíróság ebben az ügyben 557. sz. elvi határozatában úgy döntött, hogy a kérdéses beadványok bejelengettek, mert az illetéki díjgyűzék 14. tét. t) pontja az áruszállítási tárgyában az államvasutak igaz-

katonái ugyanis mind németek voltak, akik tömegesen jöttek nyaralni a nyakukba a még tömegesebben exekuciót fogadtatókban. Sokkal hamarabb megismereték a németeket, mint az ország többi lakosága a jó emlektű Bach-rendszor alatt De még nagyobb bajukat képezte az, hogy a német lovagrend uralma alatt felszámították a katonaságot, 22356 forint Podhrázi György adminisztrátora az országban 40000 forintra emelte fel, tehát majdnem megkétszerezte, a mihez hozzájárult még a természetellen szolgálatnak. Megjegyzem, hogy az országos adókat még e mellett kellett fizetniük.

Erdétek, hogy az új helyzetet még kevesebb lehetett a jászoknak megelölege. Mindent elkövettek, minden követ megmozdítottak a célból, hogy az 1715. évi XXXIV. t.-c. fogadtatás-tassek, aliföldi deputátusokat tartottak Bécsben, Pozsonyban, Pesten, kilenczest kiestő a nagysz, de nem mentek semmire.

Látván azonban a köző hivatalást, tudván azt, hogy a folytonos háborúskodásban álló Maria Terézia királynő és a török uralom, valamint a belháború után felcsúszni mo. kezdő ország a váltásösszeget kifizetni nem képes, a zálogbírtok gyantát való kezelni pedig megbízhatatlan a köztelvényesség, a törvényen kívüli állapot ősi jogainak, sajátságok közigazgatási szervezeteit és szabadságukat lassankint kiragja, sőt az azzal való életet lehetetlenne teszi, látván hogy udári különleges bírságokadai jogai hovatavább illuzoriussá válik, elhatározták, hogy a megváltást a maguk erejéből fogják keresztülvinni.

Szokott szerencsésük mellett ez sem ment olyan könnyen, mint azt bárki elképzelte. Még ahhoz is éveken keresztül kellett az engedelmelt kikunyorálni, hogy szabad legyen nekik az ország és a királyi kincstara helyett illi akkori időben óriási összeget 300000 rhenes forintot fizetni. Pedig nemcsak annak kifizetését ígérték, hanem megfizetni ajánlották a beruházási értéket is, sőt kötelezték magukat meg ezen felül 1000 huszár előállításra és felszerelésére, pedig a királynőnek a katonára nagy szükség volt, mert Nagy Frigyes orosz királytól is Károly Albert szász választó fejedelemmel a háború jávában dühöngött.

Végre 1745. junius 6-án kélt diplomával, miután a jászok és kúnok kiküldötték Horváth András, Nádaszy János és Székely István ügyvéd saját személyük, valamint minden egyes jász vagy lakos személye és vagyonának, ugyancsak a városok, puszták, faluk lekötelese mellett nagykegyesen megengedte Maria Terézia, hogy a

főnti feltételek mellett önmagukat megváltassák, úgy, hogy 1745. évi apris 24-én tartoznak letételek 100000 forint, junius 24-én pedig 400000 forintot.

Ezt a genialis penzürgyi műveletet a fentemlített 3 kiküldött, egyszerű táblabírtok, oly nagy ügyesség és szorgalommal, fáradságuknak minden külön díjazás nélkül végezték keresztül, hogy minden megelégedni a leg- jobbnak volna elismerést. De talán még így sem sikerült volna, hogy ha gyaraki gróf Grassalkovich Antal personalis és Almásy János bevesemgyő bírtokos, a törökcentrikusok és szászai Almásy család gróf, de nemcsak azának a fennye gárdaságának megalapítója a ki aztán nádori főkapitányának lett kinevezve, elővilletlen érdemei méltánytalanul nagy munkájának nem segítették volna, főleg azzal, hogy szinten saját személyükkel is a vagyonukkal a jászokéért jótállottak. Segítetté továbbá meg hathatos befolyással gróf Palfy János palatinus is.

A megváltás ténye a zálogösszeg visszafizetése a következő módon lett keresztülvitt. Az egész 300000 forint kölcsönvették magánoktól, legnagyobb részben osztrák főúrnoktól. Báró Palm Teopul egymaga 300000 forint kölcsönözött. A fizetendő összeget és az előállított 1000 huszár kivetettek körültekintően, a mely kivétel szerint:

- 1. A jásztag fizetett 297.750
- 2. A Nagykányság fizetett 155.000
- 3. A Kiskányság fizetett 185.150

rhenes forintot. Ezek az összegek aztán ismét zálogszatlat az illető kerülék városai, falui és pusztáira. Itt nem akarom minden egyes községet ismergetni, csak a kerülék székhelyeknek váltásösszeget, hogy úgy mondjam, mutatványszám gyantán.

A váltásösszegekből a kerülétek székhelyeire egyenkint:

- 1. Jászabonyra esett 65.150 ft.
- 2. Karcagra 41.300 .
- 3. Halmara 50.900 .

Ez tehát eddig meg volt. A kölcsönvett összegeket a kerülétek kifizették lassankint a kölcsönadóknak a községek által beharcolt pénzből, de a községek honnan vették a pénzt? Itt van azaz az igazi megváltás a redonctiónak a kulesa.

A község-máshonnan nem bírta ezt becsészélni a község-máshonnan. Amde a lakosság sem lehetett csak úgy drasztikus erőszakkal rákényszeríteni illi, akkor igazán óriási összegek megfizetésére, mert akkor inkább szanaszejjel szöködtek volna a szélrózsa minden irányjában.

Ének keresztülvitté végett, a többi eljárás betöz gondoskodás pénzürgyi műveletet, fogadtatástottak helyet a jászoknak specialis jogáradt szerre és szabadsága nélkül megteenni nem lehet. Minden egyes községnek a határa az ugyanazon községben lakó jászok vagy kúnok közös tulajdonát képezte, amely lakosság az azonban mindig és mindenütt az összesség az egyetom képviselte és az egyeni jog és szabadság komplexuma gyantán azt ön- és összkormányzatilag minden jog a javakban részesítette.

A fenti alkotmányban a városoknak és azok polgaraiknak meg volt a maguk a nemesség szellemű és jobbágyviszonyban is ellátó szervezete. Ezekről itt nem beszéllek. Az ország lakosainak legnagyobb része azonban vagy nemes volt, vagy jobbgy. A nemesség nemcsak szabadsággal volt felruházva, hanem a jobbgyviszonyára előjogokkal is, vagyis az ő szabadságuk csak reciproc volt, másoknak a magyar paraszotok szászereinek — akik épen olyan „primi occupatores” lehettek, sőt bizonyosan voltak is — elnyomásával. A nemes földművelőket jobbgyakkal maga körül egy csomóba, egy faluba összetelepítették. A falu lelke azonban ő volt, kivánagya pedig törvény, úgy hogy azt a falut, községet vajdának csak emberek csomójának lehetett tekinteni és nem mint egy szerves és élő összeget, bizonyos oly jogi személyt, közigazgatási egységet, amely elbűli minőségében joggal csak rendelkezik.

Egy jó családból való fű nyomdásztanlónak felvétetik özv. Csanády Józsefnek könyvműveleiben.

Eladó!
Két darab használt de jó karban lévő boltajtó, vasredőnyvel felszerelve jutányos áron eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

MAGYAR RÉMEKÍRÓK

a magyar irodalom főművei.

Épp most jelent meg nemzeti irodalmunk eme korszakos gyűjtőmunkájának ötödik sorozata s így most már 25 kötet került ki a magyar remekíróknak eme legzodósabb és legzodósebb kiadásából. A mostani ötödik sorozat különösen értékes. Ebben jelentek meg P. z. m. ány P. é t. é r. o. z. o. g. o. t. munkái is. Ezt a kötetet jeles tudósunk, F. r. a. k. n. o. v. i. l. m. o. s. o. ly bevezetéssel látta el, mely Pázmány Péter életét és munkásságát vizsgálja és mellátja, s egyúttal a XVII. század irodalmáról, az akkori magyar társadalmi- és közviszonyokról érdekes anyagot is nyújt. Ugyancsak ez a sorozat B. a. z. s. J. o. z. s. e. f. harmadik részében menő munkásságának legjavát is beleilleszti a magyar remekírók közé. E kötetet P. a. d. i. e. s. F. e. r. e. n. c. választotta össze- és látta el nagyneheves előszóval. E köteteken kívül megjelent még az V. k. sorozatban V. o. r. s. m. a. r. t. y. V. kötet, A. r. a. n. y. J. á. n. o. s. III. kötet és S. z. i. g. l. i. g. e. t. II. kötet.

- A már előbb megjelent négy sorozatban a következő művek jelentek meg: Arany János munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte Riédl Frigyes.
- Csikó Gyergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.
- Czuczor Gyergely költői munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Zoltvány Irén.
- Gáray János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.
- Kármay Ferenc művei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Váczy János.
- Kisfaludy Sándor munkái I. kötet. Sajtó alá rendezte Heinrich Gusztáv.
- Kölcsey Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Angyal David.
- Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.
- Kuruc költemet. Sajtó alá rendezte Erdélyi Pál.
- Kisfaludy Gyula öszes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Korda Pál.
- Gróf Széchenyi István munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte Berzevicy Albert.
- Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.
- Tompai Mihály munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte Lévy József.
- Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Endrődi Sándor.
- Vörösmarty Mihály munkái I. II. III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

korona: az ennek kiegesztésénél megjelent Shakespeare összes műveit hat kötetbe kötve ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók nevű 20 korona kedvezményes áron kapják.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.
(Budapest IV., Egyetem-u. 4.)